

Кансультацыя для педагогаў:
«Выкарыстанне лагарытмічных практыкаванняў
у рэжымных момантах»

Лагарытміка. Асноўныя паняцці

З кожным годам расце колькасць дзяцей з рознымі маўленчымі парушэннямі. Неабходна шукаць новыя, больш эфектыўныя і цікавыя формы карэкцыі маўлення для дзяцей дашкольнага ўзросту.

Адной з такіх форм з'яўляецца лагарытміка - сістэма практыкаванняў, заданняў, гульняў на аснове спалучэння музыкі, руху, словы, накіраваная на рашэнне карэкцыйных, адукацыйных і аздараўленчых задач.

Лагарытмічныя практыкаванні ўключаюць у сябе здароўезберагальныя тэхналогіі, якія спрыяюць:

- павышэнню ўзроўню гукавымаўлення;
- авалоданне структурай слова;
- пашырэнню слоўнікавага запасу дзяцей дашкольнага ўзросту;
- Умацаванню здароўя дзіцяці (у выніку ў яго арганізме адбываецца перабудова розных сістэм, напрыклад, сардэчна-сасудзістай, дыхальнай, речедвигательной);
- развіццю маторных і сэнсарных функцый, пачуцці раўнавагі, выправы і хады.

Мэта лагарытмічных заняткаў - пераадоленне маўленчага, маторнага, рухальнага, фанематычнага парушэння шляхам развіцця, выхавання і карэкцыі рухальнай сферы ў спалучэнні са словам і музыкай.

Лагарытміку можна выкарыстоўваць як самастойны метады, так і як частка занятку.

На занятках выконваюцца асноўныя педагагічныя прынцыпы:

- паслядоўнасць;
- паступовае ўскладненне і паўтаранасць матэрыялу;
- адпрацоўка рытмічнай структуры слова;
- дакладнае вымаўленне даступных па ўзросце гукаў;
- узбагачэнне слоўніка дзяцей.

Музычна-рытмічныя практыкаванні накіраваны на трэніроўку вышэйшых псіхічных функцый, у тым ліку розных бакоў увагі, памяці, назіральнасці, тармазных рэакцый, каардынацыі руху. Адмысловае месца займаюць практыкаванні, якія

рэгулююць цягліцавы тонус. Мэтай гэтага віду практыкаванняў з'яўляецца ўхіленне напружанасці, скаванасці, выхаванне свабоды дзеянняў, ці, наадварот, павышэнне тонусу цягліц - у залежнасці ад стану дзіцяці.

Усе віды лагарытмічных гульняў і практыкаванняў прапануюцца дзецям у спалучэнні з рытмічнай асновай:

- пад музыку;
- пад рахунак;
- слоўнае і вершаванае суправаджэнне.

Пры правядзенні лагарытмічных гульняў і практыкаванняў уключаюцца розныя віды дзейнасці:

- пальчыкавыя гульні або масаж пальцаў;
- практыкаванні на развіццё дыхання, галасы і артыкуляцыі;
- вершы, якія суправаджаюцца рухамі;
- практыкаванні, якія рэгулююць цягліцавы тонус;
- маўленчыя практыкаванні без музычнага суправаджэння;
- чыстагаворкі;
- маўленчыя і музычныя гульні;
- розныя віды хады і бегу пад музыку;
- рытмічныя практыкаванні, спевы;
- рухомыя гульні, драматызацыі;
- мімічныя практыкаванні;
- практыкаванні на рэлаксацыю пад музыку.

Падчас карэкцыйна-адукацыйнай працы важна надаваць вялікую ўвагу речедвигательным гульням і практыкаванням, у якія ўваходзяць дыхальна-артыкуляцыйны трэнінг, гульнявы масаж і пальчыкавая гімнастыка, што мяркуюе развіццё каардынацыйна-рэгулюючых функцый гаворкі і рухі. Яны развіваюць дыхальную сістэму, усе віды маторыкі, усталёўваюць асацыяцыі паміж выразнымі рухамі і персанажамі казак, вершаў, драматызацый.

Лагарытмічныя гульні і практыкаванні ў рэжымных момантах

Варыянты выкарыстання лагарытмічных практыкаванняў у рэжымных момантах групы:

- ранішняя гімнастыка з маўленчымі гукаперайманнямі;

- прагаворванне пацешак, прысудак, чыстагаворак падчас рэжымных працэсаў - мыцця, апрадання на шпацыр, падрыхтоўкі да заняткаў;
- дынамічныя паўзы паміж заняткаў;
- лагарытмічныя фізкультхвілінкі падчас адукацыйнага працэсу;
- падбздзёрлівая гімнастыка з гукаперайманнем;
- рухомыя гульні з рэчэтывам і рухамі.

Адна з неабходных умоў для атрымання добрых вынікаў - узаемадзеянне педагогаў і бацькоў. Чыстамоўкі, пальчыкавыя гульні, дынамічныя паўзы можна прапанаваць бацькам у якасці рэкамендацый для замацавання дома.

Прыклады лагарытмічных практыкаванняў для дашкольнікаў

"Вецер, вецер..."

Мэта: развіццё немоўнага і маўленчага дыхання, уменні кантраляваць сілу і працягласць выдыху.

Методыка правядзення: Дзеці імітуюць павевы ветрыку ў розную пару года, выкарыстоўваючы для гэтага розныя фанемы. У Вясны вецер ласкавы і далікатны, цёплы - ф-ф-ф-ф. У Лета - гарачы, сагравальны - х-х-х. У Восені - халаднаватае - з-з-с. У Зімы - халодны, сцюдзёны - у-у-у-у. Удых вырабляецца носам, выдых ротам - без напругі. Для стварэння выявы цёплага ветра, дзеці шырока адчыняюць рот і дзьмуць на далоньку (ад пэндзля да кончыкаў пальцаў). Халодны вецер адлюстроўваецца доўгім выдыхам, праз выцягнутыя вусны. Вецер мае зносіны з намі: яго можна адчуць, пачуць, убачыць.

«Які спявае мяч»

Мэта: выхаванне плыўнага, працяглага маўленчага выдыху з дапамогай зададзеных педагогам галосных гукаў вызначанай вышыні, развіццё каардынацыі гуку і галасы.

Гульніавы матэрыял: мяч.

Методыка правядзення: Дзеці сядзяць па крузе на падлозе. У руках у педагога мяч. Паказваючы артыкуляцый вуснаў пэўную галосную, ён накіроўвае мяч да аднаго з дзяцей, якія сядзяць у коле. Пакуль мяч коціцца, неабходна прапяваць гук. Дзіця, якое атрымала мяч, пракатвае яго наступнаму ўдзельніку, агучваючы ўвесь шлях. Музычны кіраўнік дае інтанацыйную апору для выканаўцы.

«Сустрадакаліся»

Мэта: развіццё памяці, каардынацыі гаворкі і ўзгодненых рухаў пальцаў рук.

Методыка правядзення: Педагог чытае верш, злучаючы пальцы сваёй рукі з пальцамі дзіцяці. Дзіця дапаўняе фразу педагога гукаперайманнем галасам жывёл.

Сустрэліся два кацяняты	Злучаюць свой мезенец правай рукі з мезенцам правай рукі дзіцяці;
- Мяў - мяў!	Злучаюць безназоўныя пальцы;
Два шчанюкі - ав - ав!	Злучае сярэднія пальцы;
Два жарабя - ярмо-га!	Злучаюць указальныя пальцы;
Два казляняці - ме-е!	Злучаюць свой мезенец правай рукі з мезенцам правай рукі дзіцяці;

Такім чынам, лагарытмічныя заняткі спрыяюць рашэнню асноўнай задачы развіццю ўсіх бакоў маўленчай дзейнасці, удасканаленню ўсіх відаў рухаў, развіццю памяці, увагі, мыслення. А выкарыстанне элементаў лагарытмікі на карэкцыйных занятках з дапамогай музычна-эмацыйнага, рухальнага і маўленчага ўздзеяння садзейнічаюць пераадоленню маўленчай паталогіі і ў канчатковым выніку сацыяльнай рэабілітацыі дзяцей.

Падрыхтаваў:

настаўнік-дэфектолаг Чарных Г.С.

Крыніцы:

1. Воранава А.Я. *Лагарытміка для дзяцей 5-7 гадоў. Заняткі і практыкаванні.* -М.: ГЦ Сфера, 2006. - 144 с.

2. Нішчава Н.В. *Сістэма карэкцыйнай працы ў лагапедычнай групе для дзяцей з агульным недаразвіццём гаворкі.* - СПб: дзяцінства - ПРЭС, 2003. - 528 с.